

מחוון – אגן הים התיכון: מיקום, יבשות ומדינות, חופים, נופים ואקלים ים-תיכוני

1 השלימו בעזרת המחסן.

- א. מצפון לים התיכון נמצאת יבשת **אירופה**.
- ב. ממזרח לים התיכון נמצאת יבשת **אסיה**.
- ג. מדרום לים התיכון נמצאת יבשת **אפריקה**.
- ד. דרך מצר גיברלטר מתחבר הים התיכון לאוקיינוס **האטלנטי**.
- ה. תעלת סואץ מחברת את הים התיכון לים **סוף**.

2 מיינו את המדינות שלחוף הים התיכון לפי היבשת.

אפריקה	אסיה	אירופה
לוב, מרוקו, תוניסיה	לבנון, סוריה, ישראל	ספרד, יוון, צרפת

3 התאימו בין המושג להסבר.

טור א	טור ב
1. אי	3 חלק של ים שנכנס לתוך היבשה
2. חצי אי	2 שטח יבשה שמוקף מים משלושה צדדים
3. מפרץ	1 שטח יבשה שמוקף מים מכל הצדדים
4. מצר	4 מעבר ימי צר בין שתי יבשות או שני ימים
5. מצוק	5 קיר סלע תלול בשפת הים

4 נכון או לא נכון? תקנו את הלא נכונים.

משפט	נכון	לא נכון	תיקון
א. באקלים ים-תיכוני רוב הגשם יורד בקיץ.	☐	☒	רוב הגשם יורד בחורף
ב. הים התיכון נמצא בין שלוש יבשות.	☒	☐	
ג. תעלת סואץ נוצרה בטבע בלי עבודת אדם.	☐	☒	תעלת סואץ נחפרה בידי בני אדם
ד. סיציליה וקריתים הם איים בים התיכון.	☒	☐	

5 לפניכם נתוני גשם (במ"מ) בעיר דמיונית בחוף הים התיכון. השלימו את העמודה הריקה: חורף או קיץ, גשום או יבש.

חודש	גשם (מ"מ)	עונה	גשום / יבש
ינואר	130	חורף	גשום
מרץ	60	חורף	גשום
יולי	0	קיץ	יבש
אוגוסט	0	קיץ	יבש

6 בחרו את התשובה הנכונה.

- א. איזה גידול אינו מן הגידולים המסורתיים של אגן הים התיכון?
 ○ זית ○ גפן ● אורז
- ב. מה מאפיין את רוב החוף של ישראל?
 ● חוף חולי וישר ○ פיורדים עמוקים ○ קרחונים
- ג. מה נכון לגבי הר האטנה?
 ○ הוא אי ביוון ● הוא הר געש פעיל בסיציליה ○ הוא מצר בספרד

7 כתבו ליד כל מקום מה הוא: אי, חצי אי, מצר או תעלה.

א. קפריסין ← אי

ב. המעבר הצר בין ספרד למרוקו ← מצר

ג. המעבר שנחפר בין הים התיכון לים סוף ← תעלה

ד. כרתים ← אי

ה. רוב שטחה של איטליה, שצורתו כמו מגף ← חצי אי

8 הסבירו מדוע הים התיכון נקרא «ים כמעט סגור», ומה מחבר אותו לאוקיינוס.

תשובה אפשרית: כי הוא מוקף כמעט מכל הצדדים ביבשות – אירופה, אסיה ואפריקה. הוא מתחבר לאוקיינוס האטלנטי רק דרך מעבר צר במערב – מצר גיברלטר.

9 שרטטו סקיצה פשוטה של הים התיכון: ציירו את הים במרכז, כתבו מסביב את שמות שלוש היבשות במקומן, וסמנו חץ צפון ואת מצר גיברלטר.

תשובה אפשרית: ים מוארך במרכז, אירופה מעליו (צפון), אפריקה מתחתיו (דרום), אסיה מימינו (מזרח), מצר גיברלטר בצד המערבי (שמאל), וחץ צפון.

11 לפי «מכתב מכרתים» – נכון או לא נכון? תקנו את הלא נכונים.

משפט	נכון	לא נכון	תיקון
א. כרתים הוא אי של איטליה.	☐	☒	כרתים הוא אי של יוון
ב. בקיץ בכרתים יורד הרבה גשם.	☐	☒	בקיץ כמעט לא יורד גשם
ג. לאורך החוף ראה איתי מפרצים, מצוקים וחופי חול.	☒	☐	

12 מצאו במכתב שני פרטים שמראים שבכרתים שורר אקלים ים-תיכוני, והסבירו כל אחד.

תשובה אפשרית: 1. «בקיץ כמעט לא יורד גשם» ו«בחורף יורדים גשמים» – קיץ יבש וחורף גשום. 2. עצי זית וכרמים – גידולים מסורתיים של האקלים הים-תיכוני (גם: «השמש לוהטת» – קיץ חם).

13 אתגר: אקלים ים-תיכוני קיים גם באזורים רחוקים, כמו בקליפורניה שבארצות הברית ובדרום אפריקה. מה, לדעתכם, משותף לאזורים האלה ולאגן הים התיכון? מה הייתם מצפים לראות שם?

תשובה אפשרית: משותף להם קיץ חם ויבש וחורף נוח וגשום. הייתי מצפה לראות שם צמחים שמותאמים ליובש בקיץ, וגידולים דומים, כמו גפנים וזיתים, וגם חוף ים ותיירות.